

Przedmowa

Struktura środowiska przyrodniczego to niewątpliwie coś więcej niż fizjonomia krajobrazu, i to niezależnie od definicji krajobrazu. Bowiernajszersze definicje krajobrazu ujmują go jako (prawie) synonim środowiska geograficznego – czyli przyrodniczego z dodatkiem elementów antropogenicznych, a najwięzsz – jako tę jego część, która jest widoczna dla człowieka (nie tylko gołym okiem, lecz także w różnych zakresach i w różnych rodzajach promieniowania, za pomocą obiektywu kamery, skanera satelity, itd.).

W praktyce jednak, zwłaszcza w wymiarach horyzontalnym i pionowym, bardzo często bada się strukturę środowiska przyrodniczego (i geograficznego) na podstawie fizjonomii krajobrazu, która przecież zależy od wielu czynników środowiskowych (cech środowiska) niewidocznych, przynajmniej na pierwszy rzut oka, a także dla kamery albo skanera.

Struktura środowiska przyrodniczego i fizjonomia krajobrazu badane są dla osiągnięcia bardzo różnych celów teoretycznych (poznawczych) i praktycznych – jak różnego rodzaju regionalizacje wielkich obszarów Ziemi z jednej strony, albo oceny stosunkowo niewielkich terytoriów na potrzeby planowania gospodarczego (przestrzennego) z drugiej strony. Wszystkie te opracowania mają jedną wspólną cechę – są to całościowe ujęcia zróżnicowania przestrzennego większych lub mniejszych obszarów.

Niniejszą monografię poświęcamy Pani Profesor Krystynie German jako wyraz wdzięczności autorów za całokształt Jej wieloletniej aktywności badawczej i dydaktycznej. Stawiamy sobie za cel, bardziej poznawczy niż użytkowy, pokazanie różnych sposobów percepcji środowiska przyrodniczego i krajobrazu, generujących różne paradygmaty i podejścia do badań ich zróżnicowania.

W pierwszej części tej książki – po artykule wprowadzającym na temat ujęcia problemów struktury i funkcjonowania środowiska w twórczości Pani Profesor Krystyny German i spisie jej publikacji – prezentujemy trzy rozdziały poświęcone różnym podejściom metodologicznym do badań struktury środowiska przyrodniczego i krajobrazu. Druga część monografii składa się z pięciu rozdziałów stanowiących egzemplifikacje wcześniej zarysowanych podejść metodologicznych w konkretnych terenach badań o bardzo różnych krajobrazach.

Autorzy większości rozdziałów uznali za właściwe zilustrować je odpowiednio dobranymi kolorowymi fotografiami krajobrazów, co powinno ułatwić percepcję prezentowanych treści i uprzyjemnić lekturę.

Mamy nadzieję, że lektura tej książki będzie interesująca i przyjemna również dla Pani Profesor Krystyny German, czego serdecznie życzymy w imieniu wszystkich autorów i recenzenta.

Wiesław Ziaja, Miłosz Jodłowski